

**Wymagania edukacyjne zintegrowane z programem nauczania
z przedmiotu historia dla klasy 7
Szkoły Podstawowej nr 2 im. Edwarda hr. Raczyńskiego w Komornikach**

Wymagania zostały zmodyfikowane zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji z dnia 28.06.2024 r. (Dz.U. poz. 996)*

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Europa po kongresie wiedeńskim				
Uczeń zna: – daty: 1814–1815, 1815, – postanowienia polityczne kongresu wiedeńskiego. Uczeń rozumie: – pojęcia: „stary ład”, legitymizm, równowaga sił. Uczeń potrafi: – wymienić państwa, które miały decydujący głos podczas kongresu wiedeńskiego.	Uczeń zna: – postanowienia terytorialne kongresu wiedeńskiego. Uczeń rozumie: – pojęcia: naród, ruchy narodowe, – przyczyny zwołania kongresu wiedeńskiego. Uczeń potrafi: – wskazać na mapie obszary, których dotyczyły decyzje terytorialne kongresu wiedeńskiego.	Uczeń zna: – datę: 1830, – miejsca głównych wystąpień przeciw porządkowi wiedeńskiemu (do 1830). Uczeń rozumie: – przyczyny powstania i cele Świątego Przymierza, – przyczyny wybuchu rewolucji lipcowej. Uczeń potrafi: – wskazać na mapie miejsca głównych wystąpień przeciwko porządkowi wiedeńskiemu (do 1830), – przedstawić sytuację panującą w Europie po kongresie wiedeńskim, – opisać przebieg rewolucji lipcowej.	Uczeń zna: – postać: Klemensa von Metternicha. Uczeń rozumie: – pojęcie: konserwatyzm, – cele istnienia tajnych związków. Uczeń potrafi: – przedstawić okoliczności rozwoju ruchów narodowych w Europie w I połowie XIX w., – scharakteryzować poglądy XIX-wiecznych konserwatystów.	Uczeń potrafi: – omówić działalność państw europejskich zmierzającą do uniemożliwienia wybuchu rewolucji w Europie.
Wiosna Ludów na ziemiach polskich				
Uczeń zna: – daty: 1848–1849.	Uczeń zna: – miejsca głównych wystąpień przeciw	Uczeń zna: – postać: Józefa Bema.	Uczeń zna: – datę: II 1848.	Uczeń potrafi:

Uczeń rozumie: – pojęcie: Wiosna Ludów.	porządkowi wiedeńskiemu w czasie Wiosny Ludów. Uczeń rozumie: – przyczyny, które doprowadziły do wystąpień w różnych krajach europejskich w 1848 i 1849 r.	Uczeń potrafi: – omówić przebieg i skutki najważniejszych wystąpień w okresie Wiosny Ludów.	Uczeń potrafi: – omówić dalekosiężne skutki najważniejszych wystąpień z okresu Wiosny Ludów.	– scharakteryzować wpływ Wiosny Ludów na sytuację polityczno-społeczną Europy.
Rewolucja przemysłowa				
Uczeń zna: – postać: Jamesa Watta, – okres trwania rewolucji przemysłowej w Anglii (Wielkiej Brytanii) oraz w innych krajach europejskich i Stanach Zjednoczonych. Uczeń rozumie: – pojęcia: rewolucja przemysłowa, kolonia, rewolucja agrarna, maszyna parowa. Uczeń potrafi: – wyjaśnić, dlaczego Anglię nazywano „warsztatem świata”, – wyjaśnić, czym była maszyna parowa.	Uczeń zna: – datę: 1782. Uczeń rozumie: – pojęcia: klasa społeczna (klasa wyższa, klasa średnia, klasa robotnicza), – przyczyny rewolucji przemysłowej. Uczeń potrafi: – wymienić czynniki, które zadecydowały o przewadze gospodarczej Anglii w okresie rewolucji przemysłowej, – wymienić sposoby zastosowania maszyny parowej w przemyśle i transporcie.	Uczeń zna: – daty: 1807, 1825, – postacie: George’a Stephensona, Roberta Fultona. Uczeń rozumie: – pojęcia: płodozmian, związki zawodowe, – wpływ rewolucji przemysłowej na przemiany społeczne. Uczeń potrafi: – opisać zmiany w strukturze społecznej, jakie dokonały się pod wpływem rewolucji przemysłowej.	Uczeń rozumie: – znaczenie maszyny parowej dla rozwoju różnych gałęzi przemysłu. Uczeń potrafi: – ocenić skutki rewolucji przemysłowej w zakresie przemian ekonomicznych i środowiskowych, – opisać warunki życia klasy robotniczej, – ocenić skutki rewolucji przemysłowej w zakresie przemian społecznych.	Uczeń potrafi: – dostrzec związek między sytuacją klasy robotniczej a groźbą rewolucji w Europie.
Ziemie polskie po kongresie wiedeńskim				
Uczeń zna: – datę: 1815, – postacie: Aleksandra I, Adama Czartoryskiego,	Uczeń rozumie: – pojęcia: ziemie zabrane, autonomia. Uczeń potrafi:	Uczeń zna: – daty: 1819, 1820, – postać: Ksawerego Druckiego-Lubeckiego.	Uczeń potrafi: – sformułować przyczyny stosunku cara Aleksandra I do Polaków po klęsce Napoleona,	Uczeń potrafi: – opisać położenie Polaków na terenach zaboru pruskiego (i Prus) oraz austriackiego,

Fryderyka Chopina, Adama Mickiewicza. Uczeń rozumie: – pojęcie: germanizacja. Uczeń potrafi: – wymienić decyzje kongresu wiedeńskiego w sprawie polskiej, – wskazać na mapie podział ziem polskich dokonany podczas kongresu wiedeńskiego.	– wskazać największe wady konstytucji Królestwa Polskiego, – przedstawić dokonania Królestwa w zakresie gospodarki i edukacji, – przedstawić dokonania Królestwa w dziedzinie kultury.	Uczeń rozumie: – pojęcia: ziemianie, inteligencja, – zasady ustrojowe Królestwa Polskiego (Kongresowego). Uczeń potrafi: – omówić założenia konstytucji Królestwa Polskiego.	– scharakteryzować zmiany sytuacji politycznej Królestwa do 1825 r., – omówić działalność księcia Ksawerego Druckiego-Lubeckiego, – omówić organizację ziem polskich pod panowaniem Prus i Austrii, – opisać funkcjonowanie Rzeczypospolitej Krakowskiej.	– dostrzec różnicę w położeniu Polaków mieszkających pod zaborami oraz na terenie Rzeczypospolitej Krakowskiej.
Powstanie listopadowe				
Uczeń zna: – daty: 29 XI 1830, – postacie: wielkiego księcia Konstantego, Piotra Wysockiego, cara Mikołaja I, – cele walki powstańców. Uczeń rozumie: – pojęcia: sprzysiężenie podchorążych, noc listopadowa. Uczeń potrafi: – przedstawić okoliczności wybuchu powstania listopadowego.	Uczeń zna: – daty: 1831, 1832. Uczeń rozumie: – pojęcie: Statut organiczny, – przyczyny niezadowolenia Polaków z sytuacji panującej w Królestwie Polskim. Uczeń potrafi: – omówić przebieg nocy listopadowej, – wskazać na mapie miejsca głównych bitew powstania.	Uczeń zna: – postacie: Józefa Chłopickiego, Jana Skrzyneckiego. Uczeń rozumie: – pojęcia: dyktator, Cytadela. Uczeń potrafi: – omówić najważniejsze wydarzenia powstania listopadowego.	Uczeń rozumie: – wpływ postawy części przywódców powstania na przebieg i rezultat walk. Uczeń potrafi: – scharakteryzować stosunek różnych grup społeczeństwa polskiego do powstania.	Uczeń potrafi: – przedstawić skutki klęski powstania listopadowego w wymiarze politycznym, gospodarczym i społecznym.
Wielka Emigracja				
Uczeń zna: – postacie: Adama Czartoryskiego, Adama	Uczeń rozumie:	Uczeń zna:	Uczeń zna:	Uczeń potrafi: – dostrzec związki między działalnością Wielkiej

Mickiewicza, Juliusza Słowackiego, Zygmunta Krasińskiego, Fryderyka Chopina. Uczeń rozumie: – pojęcie: Wielka Emigracja, – przyczyny popularności idei mesjanizmu w społeczeństwie polskim. Uczeń potrafi: – wskazać na mapie miejsca głównych skupisk polskich emigrantów politycznych po powstaniu listopadowym.	– pojęcia: wieszcz narodowy, epopcja narodowa, polski mesjanizm, – rolę Wielkiej Emigracji jako przywódców politycznych narodu polskiego po klęsce powstania listopadowego. Uczeń potrafi: – przedstawić sytuację uczestników powstania listopadowego po zakończeniu walk z Rosją, – wyjaśnić przyczyny sporów między stronnictwami politycznymi Wielkiej Emigracji.	– założenia programowe najważniejszych stronnictw Wielkiej Emigracji. Uczeń rozumie: – pojęcia: amnestia, emisariusz, – związki między sytuacją ziem polskich pod zaborami a tematyką literatury polskiej w I połowie XIX w. Uczeń potrafi: – opisać okoliczności narodzin Wielkiej Emigracji, – przedstawić dokonania polskich wieszczów narodowych, – przedstawić życie i działalność Fryderyka Chopina.	– postacie: Wiktora Helmana, Szymona Konarskiego, ks. Piotra Ściegiennego. Uczeń rozumie: – przyczyny klęski organizacji spiskowych działających na ziemiach polskich po powstaniu listopadowym. Uczeń potrafi: – omówić działalność organizacji spiskowych na ziemiach polskich po klęsce powstania listopadowego.	Emigracji a ruchem spiskowym w kraju, – ocenić działalność przedstawicieli Wielkiej Emigracji.
Powstanie krakowskie i Wiosna Ludów				
Uczeń zna: – datę: II 1846, – postać: Jakuba Szeli. Uczeń rozumie: – pojęcie: rabacja, – przyczyny i charakter wystąpień chłopskich w Galicji w 1846 r.	Uczeń rozumie: – cele polityki zaborcy rosyjskiego, pruskiego i austriackiego wobec społeczeństwa polskiego po upadku powstania listopadowego. Uczeń potrafi: – wymienić najważniejsze wydarzenia związane z przebiegiem Wiosny Ludów na ziemiach polskich.	Uczeń potrafi: – omówić sytuację w Królestwie Polskim i na ziemiach zabranych po upadku powstania listopadowego, – opisać przebieg rabacji galicyjskiej.	Uczeń potrafi: – omówić sytuację w zaborze pruskim po upadku powstania listopadowego, – przedstawić okoliczności wybuchu powstania krakowskiego, – przedstawić skutki powstania krakowskiego.	Uczeń rozumie: – przyczyny słabości wystąpień na ziemiach polskich w okresie Wiosny Ludów.
Powstanie styczniowe				
Uczeń zna: – daty: 22/23 I 1863, 1863–1864, III 1864,	Uczeń zna: – postać: cara Aleksandra II, – cele polityczne stronnictw „białych” i „czerwonych”.	Uczeń zna: – daty: 1861–1862, – postać: Aleksandra Wielopolskiego.	Uczeń zna: – daty: 1853–1856. Uczeń potrafi:	Uczeń potrafi: – wskazać różnice między reformami uwłaszczeniowymi przeprowadzonymi w zaborach

– postać: Romualda Traugutta. Uczeń rozumie: – pojęcie: branka. Uczeń potrafi: – przedstawić okoliczności wybuchu powstania styczniowego, – wskazać na mapie miejsca głównych manifestacji patriotycznych w Królestwie oraz zasięg powstania styczniowego.	Uczeń rozumie: – pojęcia: Rząd Narodowy, tajne państwo, uwłaszczenie, – z czego wynikał bierny stosunek chłopów do powstania. Uczeń potrafi: – wymienić bezpośrednie skutki klęski powstania styczniowego.	Uczeń rozumie: – pojęcia: rewolucja moralna, dekret o uwłaszczeniu, – złożoność przyczyn wybuchu powstania styczniowego. Uczeń potrafi: – omówić sytuację w Królestwie Polskim przed wybuchem powstania styczniowego, – wyjaśnić, w jaki sposób funkcjonowało tajne państwo.	– opisać przebieg powstania z uwzględnieniem specyfiki działań zbrojnych, – przedstawić problem chłopski w czasie powstania i sposoby jego rozwiązania.	pruskim, austriackim i rosyjskim.
Zaborcy wobec ziem dawnej Rzeczypospolitej				
Uczeń zna: – daty: 1864 – ok. 1890, – cele polityki zaborców w stosunku do społeczeństwa polskiego, – metody walki Polaków z rusyfikacją i germanizacją. Uczeń rozumie: – pojęcie: rusyfikacja.	Uczeń zna: – daty: 1901–1902, – postać: Michała Drzymały, – przedstawicieli polskiego pozytywizmu, – główne założenia programowe polskiego pozytywizmu. Uczeń rozumie: – pojęcia: pozytywizm, praca organiczna, praca u podstaw, ruch spółdzielczy, trójlojalizm. Uczeń potrafi: – wskazać przejawy autonomii galicyjskiej.	Uczeń zna: – daty: 1871–1878, 1885, 1886, – postać: Ottona von Bismarcka. Uczeń rozumie: – pojęcia: Kulturkampf, rugi pruskie, Komisja Kolonizacyjna. Uczeń potrafi: – omówić sytuację w Królestwie Polskim po klęsce powstania styczniowego, – scharakteryzować program polskiego pozytywizmu.	Uczeń rozumie: – zależność postaw społeczeństwa polskiego wobec zaborców od polityki prowadzonej przez dane państwo zaborcze. Uczeń potrafi: – opisać politykę władz zaborczych wobec społeczeństwa polskiego w zaborze rosyjskim i pruskim, – omówić reakcję Polaków na działania władz Rosji i Prus.	Uczeń rozumie: – wyjaśnić okoliczności przyznania autonomii Polakom w zaborze austriackim.

Zjednoczenie Włoch i Niemiec				
Uczeń zna: – daty: 1861, 1871, – postacie: Camilla Cavoura, Giuseppe Garibaldiego, Ottona von Bismarcka. Uczeń rozumie: – pojęcia: zjednoczenie oddolne, zjednoczenie odgórne, – dlaczego Włosi dążyli do zjednoczenia. Uczeń potrafi: – wskazać na mapie zjednoczone Królestwo Włoch i obszar Cesarstwa Niemieckiego, – wymienić skutki zjednoczenia Włoch i Niemiec dla kontynentu europejskiego.	Uczeń zna: – daty: 1859, 1860, 1864, 1866, 1870, 1870–1871. Uczeń rozumie: – pojęcie: wyprawa tysiąca. Uczeń potrafi: – wskazać na mapie główne państwa istniejące na Półwyspie Apenińskim przed zjednoczeniem Włoch, – lokalizować na mapie najważniejsze miejsca i obszary związane z kolejnymi etapami zjednoczenia Włoch i Niemiec.	Uczeń zna: – daty: 1862, 1867, – postacie: Napoleona III, Wilhelma I. Uczeń rozumie: – pojęcia: „czerwone koszule”, Związek Północnoniemiecki. Uczeń potrafi: – przedstawić i omówić sytuację polityczną Włoch i Niemiec po kongresie wiedeńskim.	Uczeń rozumie: – rolę Camilla Cavoura i Giuseppe Garibaldiego w procesie zjednoczenia Włoch i Ottona von Bismarcka w procesie zjednoczenia Niemiec. Uczeń potrafi: – omówić cele i etapy zjednoczenia Włoch i Niemiec.	Uczeń potrafi: – dostrzec podobieństwa i różnice w procesie zjednoczenia Włoch i Niemiec.
Wojna secesyjna				
Uczeń zna: – daty: 1861–1865, – postać: Abrahama Lincolna. Uczeń rozumie: – pojęcia: rasizm, secesja, Unia, Konfederacja, wojna secesyjna, – przyczyny istnienia niewolnictwa	Uczeń zna: – daty: 1860, 1861, – postać: Roberta Lee. Uczeń rozumie: – pojęcia: federacja, abolicjonizm, – związek między wydaniem proklamacji znoszącej niewolnictwo a przebiegiem działań zbrojnych.	Uczeń zna: – daty: 1863, 1865. Uczeń rozumie: – pojęcia: jankes, taktyka spalonej ziemi. Uczeń potrafi: – omówić sytuację niewolników w USA,	Uczeń zna: – postać: Williama Shermana. Uczeń rozumie: – pojęcia: Ku Klux Klan, segregacja rasowa. Uczeń potrafi: – opisać skutki wojny secesyjnej,	Uczeń potrafi: – przedstawić sytuację czarnoskórych mieszkańców USA po wojnie.

w południowych stanach USA. Uczeń potrafi: – wymienić najważniejsze różnice między Północą a Południem Stanów Zjednoczonych, – wymienić przyczyny wojny secesyjnej.	Uczeń potrafi: – przedstawić okoliczności, w których doszło do secesji 11 stanów Południa, – wskazać na mapie najważniejsze miejsca związane z przebiegiem wojny secesyjnej.	– omówić przebieg wojny secesyjnej, – porównać stosunek sił Unii i Konfederacji.	– omówić cele Ku Klux Klanu.	
Kolonializm w XIX wieku				
Uczeń zna: – ramy chronologiczne kolonializmu i imperializmu. Uczeń rozumie: – pojęcia: kolonia, kolonializm, imperializm, rasizm. Uczeń potrafi: – wymienić główne mocarstwa kolonialne, – wymienić czynniki, które umożliwiły państwom europejskim podporządkowanie sobie w XIX w. większości świata, – wymienić skutki XIX-wiecznego imperializmu.	Uczeń zna: – metody wykorzystywane przez państwa kolonialne w celu podporządkowania sobie kolonizowanych terenów. Uczeń rozumie: – pojęcie: polityka „pośredniego panowania”. Uczeń potrafi: – wskazać cechy charakterystyczne kolonializmu od XV do XVIII w., – wyjaśnić przyczyny i sytuować w przestrzeni kierunki oraz zasięg ekspansji kolonialnej państw europejskich w XIX w.	Uczeń zna: – postać: Cecila Rhodes’a. Uczeń rozumie: – pojęcia: gubernator, <i>sati</i>. Uczeń potrafi: – opisać różne formy oporu wobec kolonizatorów i wyjaśnić przyczyny niepowodzeń tych działań, – przedstawić następstwa polityczne i kulturowe ekspansji kolonialnej, – wskazać na mapie tereny skolonizowane przez główne państwa europejskie.	Uczeń zna: – daty: 1881–1889. Uczeń rozumie: – pojęcie: powstanie Mahdiego. Uczeń potrafi: – przedstawić politykę imperialną Wielkiej Brytanii, – omówić i ocenić skutki polityki kolonialnej prowadzonej przez państwa europejskie.	Uczeń zna: – ramy chronologiczne wojen opiumowych, – przyczyny wojen opiumowych. Uczeń rozumie: – pojęcia: opium, wojny opiumowe. Uczeń potrafi: – omówić przebieg wojen opiumowych.
Nowe idee w Europie				
Uczeń zna:	Uczeń rozumie:	Uczeń rozumie: – pojęcie: związek zawodowy,	Uczeń rozumie:	Uczeń rozumie:

– postacie: Karola Marksa, Marii Skłodowskiej-Curie. Uczeń rozumie: – pojęcia: socjalizm, komunizm, marksizm, walka klas, proletariats, rewolucja socjalistyczna, powszechne prawo wyborcze, kultura masowa. Uczeń potrafi: – wymienić główne założenia idei socjalizmu i komunizmu, – wyjaśnić, w jaki sposób kobiety w XIX w. walczyły o prawa wyborcze.	– pojęcia: nadprodukcja, kryzys gospodarczy, strajk, partia polityczna, feminizm, sufrażystki. Uczeń potrafi: – wskazać najważniejsze błędy w poglądach wyrażanych przez Karola Marksa, – wymienić cele, do których dążyli robotnicy, i stosowane przez nich metody walki.	– wpływ przemian gospodarczych na kształtowanie się socjalizmu i komunizmu. Uczeń potrafi: – opisać funkcjonowanie gospodarek uprzemysłowionych krajów Europy, – przedstawić poglądy Karola Marksa, – przedstawić nowe zjawiska kulturowe, w tym narodziny kultury masowej i przemiany obyczajowe.	– pojęcia: koncern, monopol, socjaldemokracja, ateizm, partia robotnicza. Uczeń potrafi: – przedstawić sytuację robotników do lat 80. XIX w., – omówić zmiany w położeniu robotników w XIX w., – omówić sytuację kobiet w I połowie XIX w., – omówić metody i efekty walki kobiet o zrównanie w prawach z mężczyznami.	– dlaczego okres między latami 70. XIX w. a 1914 r. był nazywany piękną epoką. Uczeń potrafi: – dostrzec wpływ ideologii socjalistycznej na kształtowanie się świadomości społecznej i politycznej robotników, – scharakteryzować przyczyny i następstwa procesu demokratyzacji życia politycznego.
Pierwsze polskie partie polityczne				
Uczeń zna: – postacie: Romana Dmowskiego, Józefa Piłsudskiego, – główne cele narodowej demokracji, – założenia programowe Polskiej Partii Socjalistycznej, Socjaldemokracji Królestwa Polskiego i Litwy oraz Polskiego Stronnictwa Ludowego. Uczeń potrafi: – przedstawić główne nurty życia politycznego pod	Uczeń zna: – postacie: Stanisława Wojciechowskiego, Wincentego Witosa, – okres narodzin ruchu narodowego na ziemiach polskich. Uczeń rozumie: – pojęcia: świadomość narodowa, nacjonalizm, endecja, realizm polityczny. Uczeń potrafi: – wyjaśnić, w jaki sposób narodowcy realizowali ideę realizmu politycznego.	Uczeń zna: – daty: 1893, 1895, 1897, 1900, 1903. Uczeń rozumie: – pojęcia: antysemityzm, egoizm narodowy. Uczeń potrafi: – opisać zmiany w sposobie rozumienia narodu w okresie rewolucji francuskiej i wojen napoleońskich, – scharakteryzować program polityczny Narodowej Demokracji.	Uczeń zna: – postacie: Róży Luksemburg, Feliksa Dzierżyńskiego. Uczeń potrafi: – scharakteryzować strukturę narodową ziem polskich w II połowie XIX w., – opisać formowanie się ruchu socjalistycznego i ludowego na ziemiach polskich, – opisać działalność Polskiego Stronnictwa Ludowego.	Uczeń rozumie: – wpływ idei nacjonalizmu i socjalizmu na kształtowanie się polskiego ruchu politycznego. Uczeń potrafi: – dostrzec różnice między programami różnych partii socjalistycznych.

zaborami na przełomie XIX i XX w.				
Ostatnie lata pod zaborami				
Uczeń zna: – daty: 22 I 1905, 1905–1907, – przyczyny rewolucji 1905 roku w Rosji i w Królestwie Polskim. Uczeń rozumie: – pojęcie: „krwawa niedziela”. Uczeń potrafi: – wymienić skutki rewolucji 1905 roku na ziemiach polskich.	Uczeń zna: – postulaty Polskiej Partii Socjalistycznej. Uczeń rozumie: – pojęcia: orientacja proaustriacka, orientacja prorosyjska. Uczeń potrafi: – wymienić osiągnięcia Polaków w pierwszym okresie rewolucji, – wyjaśnić, na czym polegał spór orientacyjny w społeczeństwie polskim w pierwszych latach XX w., – wskazać słabe strony obu orientacji.	Uczeń zna: – daty: 1904–1905, – założenia programowe orientacji proaustriackiej i prorosyjskiej. Uczeń rozumie: – pojęcie: bojówka, – podłoże i charakter konfliktu między endecją a PPS. Uczeń potrafi: – wyjaśnić okoliczności i charakter konfliktu między przedstawicielami Narodowej Demokracji a Polskiej Partii Socjalistycznej.	Uczeń potrafi: – omówić przebieg rewolucji 1905 roku na ziemiach polskich, – wskazać okoliczności, które doprowadziły do porażki rewolucji 1905 roku, – wskazać mocne i słabe strony rewolucji 1905 roku na ziemiach polskich.	Uczeń potrafi: – przedstawić i ocenić dokonania Polaków w ostatnich latach zaborów.
Od „zbrojnego pokoju” do I wojny światowej				
Uczeń zna: – daty: 28 VI 1914, 28 VII 1914, – postać: arcyksięcia Franciszka Ferdynanda. Uczeń rozumie: – pojęcia: trójprzymierze (państwa centralne), trójporozumienie (ententa). Uczeń potrafi:	Uczeń zna: – daty: 1882, 1907, 1914. Uczeń rozumie: – pojęcia: wojna błyskawiczna, wojna manewrowa, wojna pozycyjna. Uczeń potrafi: – wymienić główne przyczyny narastania	Uczeń rozumie: – pojęcia: państwo militarystyczne, kocioł bałkański, wyścig zbrojeń, „zbrojny pokój”, plan Schlieffena, – znaczenie określenia: „wrzenie w bałkańskim kotle”, – przyczyny niepowodzenia planu Schlieffena. Uczeń potrafi:	Uczeń rozumie: – pojęcia: wywiad, ultimatum, propaganda, Prusy Wschodnie, – złożoność przyczyn, które doprowadziły do wybuchu I wojny światowej, – z czego wynikał entuzjazm ludności państw europejskich na wieść o wybuchu wojny. Uczeń potrafi:	Uczeń rozumie: – w jaki sposób propaganda kształtowała opinię społeczeństw oraz wizerunek wroga. Uczeń potrafi: – dostrzec elementy propagandowe w sposobie przedstawiania przeciwnika podczas I wojny światowej,

– wskazać na mapie państwa należące do wrogich bloków polityczno-militarnych i ich sojuszników.	konfliktów między państwami europejskimi na przełomie XIX i XX w.,	– wyjaśnić przyczyny i wskazać obszary rywalizacji między państwami europejskimi, – opisać sytuację panującą na Bałkanach, – przedstawić okoliczności, w jakich doszło do wybuchu I wojny światowej, – scharakteryzować specyfikę działań wojennych.	– opisać przygotowania państw europejskich do wybuchu wojny, – opisać postawy społeczeństw państw europejskich wobec wybuchu wojny, – opisać przebieg działań zbrojnych w 1914 r.	– dostrzec złożoność problemu związanego z odpowiedzialnością państw europejskich za wybuch I wojny światowej.
Dwie rewolucje w Rosji				
Uczeń zna: – daty: 3 III 1917, 6/7 XI 1917, – postać: Włodzimierza Lenina. Uczeń rozumie: – pojęcia: rewolucja lutowa, bolszewicy, rewolucja październikowa, Rosja Radziecka. Uczeń potrafi: – wymienić główne wydarzenia związane z przebiegiem działań zbrojnych na froncie wschodnim.	Uczeń zna: – daty: XI 1917 – III 1918, III 1918, – główne założenia programu politycznego Rządu Tymczasowego i bolszewików, – postanowienia dekretów o pokoju i o ziemi oraz pokoju brzeskiego. Uczeń rozumie: – pojęcia: Rząd Tymczasowy, rady delegatów robotniczych i żołnierskich, dwuwładza, pokój brzeski. Uczeń potrafi: – wskazać na mapie linie frontu wschodniego w poszczególnych latach konfliktu.	Uczeń zna: – daty: 1914, 1915, 1916. Uczeń rozumie: – pojęcia: Duma, ofensywa Brusilowa, zamach stanu, aneksja. Uczeń potrafi: – wyjaśnić polityczne i społeczno-gospodarcze przyczyny wybuchu rewolucji w Rosji, – opisać przebieg rewolucji lutowej i październikowej, – scharakteryzować okres dwuwładzy w Rosji, – opisać bezpośrednie następstwa rewolucji październikowej.	Uczeń potrafi: – opisać sytuację polityczną i gospodarczą Rosji na początku XX w., – opisać działalność Włodzimierza Lenina, – wyjaśnić powody wzrostu poparcia dla bolszewików w społeczeństwie rosyjskim, – omówić politykę wewnętrzną i zewnętrzną bolszewików po przejęciu władzy w Rosji.	Uczeń rozumie: – rolę propagandy jako środka umożliwiającego zdobycie władzy. Uczeń potrafi: – dostrzec wpływ jednostki na losy państw i społeczeństw na przykładzie działalności Włodzimierza Lenina.

Kłęska państw centralnych				
Uczeń zna: – daty: II 1917, IV 1917, 11 XI 1918, – okoliczności przystąpienia USA do wojny. Uczeń rozumie: – pojęcie: nieograniczona wojna podwodna. Uczeń potrafi: – wyjaśnić, co chcieli osiągnąć Niemcy, ogłaszając nieograniczoną wojnę podwodną.	Uczeń zna: – rodzaje broni zastosowane podczas walk na frontach I wojny światowej. Uczeń rozumie: – wpływ przystąpienia USA do wojny na przebieg konfliktu. Uczeń potrafi: – wskazać na mapie najważniejsze wydarzenia na froncie zachodnim, – wymienić państwa, które powstały na gruzach Austro-Węgier.	Uczeń zna: – daty: 1916, 1918, 1918–1919. Uczeń rozumie: – pojęcia: alianci, dzika demobilizacja, pandemia. Uczeń potrafi: – opisać przebieg działań zbrojnych na froncie zachodnim w 1916 r., – opisać stosunek Amerykanów do toczącej się w Europie wojny, – omówić sytuację panującą na froncie zachodnim w 1918 r.	Uczeń potrafi: – dostrzec konsekwencje wojny wynikające z typu prowadzonych działań zbrojnych, – opisać okoliczności zakończenia I wojny światowej, – opisać proces rozpadu Austro-Węgier w ostatnim etapie wojny, – opisać kulturowe i cywilizacyjne skutki I wojny światowej.	Uczeń potrafi: – dostrzec wpływ nowych rodzajów broni na przebieg działań wojennych, – przedstawić polityczny, kulturowy i cywilizacyjny obraz Europy po zakończeniu konfliktu.
O wolną Polskę				
Uczeń zna: – datę: 5 XI 1916, – postać: Józefa Hallera, – postanowienia aktu 5 listopada. Uczeń rozumie: – pojęcia: Pierwsza Kompania Kadrowa, Legiony Polskie, akt 5 listopada, – znaczenie aktu 5 listopada dla umiędzynarodowienia sprawy polskiej.	Uczeń zna: – daty: VIII 1914, 6 VIII 1914, I 1918, VI 1918, – postać: Woodrowa Wilsona, – treść odezów wydanych przez dowództwa wojsk państw zaborczych, – treści dotyczące sprawy polskiej w orędziu Wilsona i deklaracji wersalskiej. Uczeń rozumie: – pojęcia: kryzys przysięgowy, deklaracja wersalska. Uczeń potrafi:	Uczeń zna: – daty: 1915, 1916, VI 1917, 1917. Uczeń rozumie: – pojęcia: błękitna armia, Komitet Narodowy Polski, Rada Regencyjna, – znaczenie orędzia Wilsona i deklaracji wersalskiej dla sprawy polskiej. Uczeń potrafi: – wyjaśnić międzynarodowe uwarunkowania sprawy polskiej, – omówić sytuację Polaków pod koniec 1917 r.	Uczeń rozumie: – pojęcie: Legion Puławski. Uczeń potrafi: – scharakteryzować stosunek państw zaborczych do sprawy polskiej na początku i w czasie I wojny światowej, – opisać zmiany stanowiska państw centralnych oraz Rosji i pozostałych państw ententy w stosunku do sprawy polskiej na przełomie 1916 i 1917 r.	Uczeń potrafi: – ocenić wysiłek zbrojny Polaków, – opisać działalność polityków Narodowej Demokracji we Francji.

	– przedstawić polski czyn zbrojny podczas I wojny światowej, – wyjaśnić przyczyny i przebieg kryzysu przysięgowego.			
Europa i Ameryka po I wojnie światowej				
Uczeń zna: – daty: I 1918, VI 1919, – postanowienia traktatu wersalskiego w sprawie Niemiec, – postanowienia układów w Rapallo i Locarno. Uczeń rozumie: – pojęcia: „wielka trójka”, traktat wersalski, ład wersalski, wielki kryzys. Uczeń potrafi: – wyjaśnić, do czego dążyły zwycięskie mocarstwa po zakończeniu I wojny światowej, – wyjaśnić, czym był ład wersalski, – wskazać na mapie nowe państwa powstałe po I wojnie światowej, – wymienić najważniejsze przejawy i skutki wielkiego kryzysu.	Uczeń zna: – daty: 1920, 1922, 1925, 1929, – postać: Davida Lloyd George’a, – cele istnienia i główne słabości Ligi Narodów, – przyczyny wielkiego kryzysu gospodarczego. Uczeń rozumie: – pojęcia: obszar zdemilitaryzowany, Liga Narodów, izolacjonizm, zasada samostanowienia narodów, – skutki polityczne zawarcia układów w Rapallo i Locarno. Uczeń potrafi: – wymienić najważniejsze powody krytyki ładu wersalskiego, – wskazać na mapie państwa poddające krytyce ład wersalski, – wyjaśnić, jak zmieniło się międzynarodowe położenie	Uczeń zna: – datę: 1933. Uczeń rozumie: – pojęcia: kontrybucja, krach, – dlaczego ład wersalski był poddawany krytyce. Uczeń potrafi: – opisać działalność Ligi Narodów, – wyjaśnić, jak zmieniał się stosunek Amerykanów do spraw europejskich, – omówić sytuację gospodarczą Europy i USA po zakończeniu I wojny światowej.	Uczeń rozumie: – dlaczego między zwycięskimi państwami istniała sprzeczność interesów. Uczeń potrafi: – przedstawić przyczyny i okoliczności, w jakich doszło do podpisania porozumienia między Niemcami a ZSRR, – przedstawić okoliczności podpisania układu w Locarno, – opisać okoliczności rozpoczęcia się wielkiego kryzysu.	Uczeń potrafi: – ocenić działalność Ligi Narodów.

	Polski i Czechosłowacji po Locarno.			
Nazizm w Niemczech				
Uczeń zna: – daty: 1919–1933, 1933–1945, – postać: Adolfa Hitlera, – główne założenia ideologii narodowego socjalizmu. Uczeń rozumie: – Republika Weimarska, narodowy socjalizm (nazizm), obóz koncentracyjny, Trzecia Rzesza, Führer. Uczeń potrafi: – dostrzec zagrożenia dla demokracji na przykładzie sposobu przejścia władzy przez Hitlera w Niemczech.	Uczeń zna: – datę: 1918, – główne cechy państwa totalitarnego. Uczeń rozumie: – pojęcia: NSDAP, państwo totalitarne (totalitaryzm), militarystyka, antysemityzm, – związek między sytuacją gospodarczą a radykalizacją społeczeństwa niemieckiego. Uczeń potrafi: – dostrzec przyczyny wzrostu popularności Hitlera w społeczeństwie niemieckim.	Uczeń zna: – daty: 1919, 1923, 1928, 1929, 1933, 1934, 1938. Uczeń rozumie: – pojęcia: <i>Mein Kampf</i>, ustawy norymberskie, noc kryształowa. Uczeń potrafi: – opisać okoliczności powstania Republiki Weimarskiej, – omówić drogę Hitlera do władzy, – wskazać cechy niemieckiego państwa totalitarnego, – scharakteryzować politykę nazistów wobec Żydów.	Uczeń rozumie: – pojęcia: hiperinflacja, pucz, gestapo, SA, SS. Uczeń potrafi: – omówić sytuację Niemiec po I wojnie światowej, – scharakteryzować sytuację gospodarczą Republiki Weimarskiej, – przedstawić okoliczności i skutki puczu monachijskiego, – omówić założenia polityki Trzeciej Rzeszy i ich realizację.	Uczeń potrafi: – zinterpretować i ocenić ideologię narodowego socjalizmu (nazizmu).
Komunizm w ZSRR				
Uczeń zna: – daty: 1917–1922, – postać: Józefa Stalina. Uczeń rozumie: – pojęcia: Armia Czerwona, łagry, Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich (ZSRR), kult jednostki, – cele polityki Stalina,	Uczeń zna: – daty: 1918, 1921, 1929, 1932–1933, – główne założenia komunizmu wojennego i gospodarki centralnie planowanej, – założenia polityki NEP-u, – dane liczbowe związane ze zbrodniczą działalnością NKWD oraz z wielką czystką.	Uczeń zna: – daty: 1922, 1924. Uczeń rozumie: – pojęcia: „czerwoni”, „biali”, czerwony terror, Czeka, kułacy, – wpływ totalitaryzmu sowieckiego na każdą dziedzinę życia obywateli. Uczeń potrafi:	Uczeń zna: – stronnictwa walczące z komunistami podczas wojny domowej. Uczeń potrafi: – scharakteryzować etapy formowania się systemu socjalistycznego w Rosji, – opisać funkcjonowanie komunizmu wojennego w Rosji,	Uczeń potrafi: – dostrzec wpływ totalitaryzmu na funkcjonowanie społeczeństwa oraz relacje między jego członkami, – ocenić system totalitarny w ZSRR.

– zbrodniczy charakter działalności Stalina. Uczeń potrafi: – wyjaśnić przyczyny sukcesu komunistów w wojnie domowej, – przedstawić skutki uprzemysłowienia i kolektywizacji rolnictwa, – wymienić różne przejawy uwielbienia dla Stalina.	Uczeń rozumie: – pojęcia: komunizm wojenny, Nowa Polityka Ekonomiczna (NEP), centralne planowanie, uprzemysłowienie, kolektywizacja, wielki głód, NKWD, wielka czystka.	– opisać przebieg wojny domowej w Rosji, – przedstawić okoliczności powstania Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich, – opisać funkcjonowanie systemu totalitarnego w ZSRR, – opisać cele i metody działania NKWD.	– opisać przebieg procesów uprzemysłowienia i kolektywizacji rolnictwa w ZSRR.	
Odzyskanie niepodległości				
Uczeń zna: – 10 XI 1918, 11 XI 1918, 10 II 1919, 20 II 1920, – postać: Ignacego Paderewskiego, – najważniejsze postanowienia Małej konstytucji. Uczeń rozumie: – pojęcia: Sejm Ustawodawczy, Mała konstytucja. Uczeń potrafi: – wyjaśnić, co się wydarzyło 11 listopada 1918 r.	Uczeń zna: – datę: 1918, – postać: Jędrzeja Moraczewskiego. Uczeń rozumie: – pojęcie: Rada Regencyjna, – zagrożenia wynikające z istnienia rządu Jędrzeja Moraczewskiego. Uczeń potrafi: – opisać okoliczności, w jakich doszło do odrodzenia państwa polskiego, – wskazać na mapie miejsca powstania pierwszych ośrodków władzy państwowej.	Uczeń zna: – 6/7 XI 1918, 1919, – postać: Ignacego Daszyńskiego, – ugrupowania rywalizujące o władzę na ziemiach polskich. Uczeń rozumie: – pojęcia: Polska Organizacja Wojskowa, lewica, prawica, Prezydent Ministrów, – wpływ Józefa Piłsudskiego na uspokojenie sytuacji na ziemiach polskich. Uczeń potrafi: – przedstawić okoliczności powołania rządu Ignacego Daszyńskiego.	Uczeń rozumie: – wpływ jednostki na losy państwa na przykładzie postaci Józefa Piłsudskiego. Uczeń potrafi: – omówić działalność rządu Jędrzeja Moraczewskiego, – dokonać charakterystyki ustroju państwa polskiego na podstawie Małej konstytucji.	Uczeń potrafi: – omówić sytuację międzynarodową i jej wpływ na wydarzenia na ziemiach polskich jesienią 1918 r., – opisać działalność ugrupowań rywalizujących o władzę na ziemiach polskich.
Walka o granice				
Uczeń zna: – daty: 1 XI 1918,	Uczeń zna:	Uczeń zna: – daty: I 1919, VII 1920,	Uczeń potrafi:	Uczeń potrafi: – dostrzec konflikt interesów między oczekiwaniami

26 XII 1918, VI 1919, VIII 1919, VIII 1920, III 1921, V 1921, – postać: Wojciecha Korfantego, – decyzje paryskiej konferencji pokojowej w sprawie granic Polski, – przyczyny powstań śląskich. Uczeń rozumie: – pojęcia: Orleńskie, powstanie wielkopolskie, powstania śląskie, – z czego wynikały niekorzystne decyzje konferencji pokojowej w sprawie granic Polski, – czym kierowali się mieszkańcy Śląska, walcząc o przynależność tego obszaru do Polski. Uczeń potrafi: – wskazać na mapie decyzje terytorialne konferencji pokojowej w sprawie granic Polski.	– główne założenia koncepcji federacyjnej i inkorporacyjnej granic państwa polskiego, – wyniki plebiscytu w sprawie przynależności terytorialnej Śląska. Uczeń rozumie: – pojęcia: koncepcja federacyjna, koncepcja inkorporacyjna, wolne miasto, plebiscyt, – przyczyny korzystnego dla Niemców wyniku plebiscytu, – wpływ trzeciego powstania śląskiego na ostateczny kształt granicy polsko-niemieckiej na Śląsku. Uczeń potrafi: – dostrzec tragizm walk prowadzonych o Lwów, – wskazać na mapie obszar plebiscytowy na Śląsku, – przedstawić decyzje alianckiej komisji plebiscytowej w sprawie Śląska, – wskazać na mapie obszary Śląska przyznane Polsce.	– wyniki plebiscytu na Warmii i Mazurach. Uczeń rozumie: – trudności wynikające z realizacji zasady samostanowienia narodów na obszarze Ukrainy, – przyczyny utraty przez Polskę Zaolzia oraz wyników plebiscytu na Warmii i Mazurach. Uczeń potrafi: – opisać przebieg walk na obszarze Galicji w listopadzie 1918 r., – omówić przyczyny i przebieg powstania wielkopolskiego, – opisać okoliczności, w jakich doszło do utraty przez Polskę Zaolzia.	– omówić stosunek państw zachodnich do granic polskich, – omówić przebieg powstań śląskich, – wyjaśnić, z czego wynikały negatywne relacje między Polską a Niemcami i Czechosłowacją.	Polaków dotyczącymi granic państwa polskiego a dążeniami narodów sąsiednich.
Wojna polsko--radziecka				
Uczeń zna: – daty: 13–16 VIII 1920, III 1921, – postanowienia pokoju ryskiego.	Uczeń zna: – daty: IX 1920, X 1920. Uczeń rozumie:	Uczeń zna: – daty: II 1919, V 1919, V 1920, III 1923, – postaci: Symona Petlury, Lucjana Żeligowskiego.	Uczeń rozumie: – związek między zmianą relacji z Ukrainą a przebiegiem walk między Polakami a Armią Czerwoną,	Uczeń rozumie: – jakie czynniki zadecydowały o sukcesie koncepcji inkorporacyjnej.

Uczeń rozumie: – pojęcia: Bitwa Warszawska, Cud nad Wisłą, pokój ryski, – znaczenie Bitwy Warszawskiej dla ocalenia państwowości polskiej. Uczeń potrafi: – wskazać na mapie ostateczne granice II Rzeczypospolitej, – wymienić państwa sąsiednie będące wrogami i przyjaciółmi Polski.	– pojęcie: bunt generała Żeligowskiego. Uczeń potrafi: – przedstawić przebieg i skutki Bitwy Warszawskiej, – wyjaśnić przyczyny buntu gen. Żeligowskiego, – wskazać na mapie teren Wileńszczyzny.	Uczeń rozumie: – pojęcia: Rada Obrony Państwa, apel „Ojczyzna w niebezpieczeństwie!”. Uczeń potrafi: – opisać sytuację panującą na Ukrainie w 1919 r., – wyjaśnić przyczyny i okoliczności wybuchu wojny między Polską a Rosją Radziecką, – wskazać na mapie obszary walk w I połowie 1919 r.	– na czym polegały plany polityczne komunistycznych władz radzieckich. Uczeń potrafi: – opisać przebieg wyprawy kijowskiej, – omówić przebieg radzieckiej ofensywy w 1920 r., – dostrzec zagrożenie dla państwowości polskiej wynikające z ofensywy Armii Czerwonej, – omówić okoliczności zakończenia wojny polsko-radzieckiej.	Uczeń potrafi: – dostrzec zagrożenia dla państwa polskiego powstałe w trakcie formowania się jego granic.
Rzeczpospolita Polska				
Uczeń zna: – daty: 17 III 1921, 16 XII 1922, – postacie: Gabriela Narutowicza, Stanisława Wojciechowskiego, – główne założenia ustrojowe państwa polskiego w myśl konstytucji marcowej. Uczeń rozumie: – pojęcia: państwo wielonarodowe, Konstytucja marcowa, republika parlamentarna.	Uczeń zna: – datę: 9 XII 1922, – najważniejsze dane statystyczne dotyczące II Rzeczypospolitej, – prawa i wolności obywatelskie zagwarantowane w Konstytucji marcowej. Uczeń potrafi: – wyjaśnić, jaki wpływ na gospodarkę miały walki prowadzone na ziemiach polskich w latach 1914–1921, – wskazać mocne i słabe strony ustroju II Rzeczypospolitej w myśl	Uczeń zna: – daty: 1919, XI 1922, 20 XII 1922. Uczeń rozumie: – pojęcie: traktat o ochronie mniejszości narodowych. Uczeń potrafi: – scharakteryzować strukturę narodowościową i społeczną II Rzeczypospolitej, – opisać okoliczności zamachu na prezydenta II Rzeczypospolitej.	Uczeń potrafi: – dostrzec różnice gospodarcze, kulturowe i społeczne utrudniające unifikację ziem polskich, – scharakteryzować główne postanowienia Konstytucji marcowej i omówić wprowadzony przez nią ustrój państwa, – opisać okoliczności wyboru pierwszego prezydenta Rzeczypospolitej.	Uczeń potrafi: – dostrzec zagrożenia dla integralności państwa wynikające z wielonarodowości społeczeństwa II Rzeczypospolitej.

	postanowień Konstytucji marcowej.			
Pierwsze lata niepodległej Polski				
Uczeń zna: – postać: Władysława Grabskiego. Uczeń rozumie: – pojęcia: Wojsko Polskie, szkoła powszechna. Uczeń potrafi: – wymienić pierwsze problemy Wojska Polskiego.	Uczeń zna: – daty: 1918, 1923, – polskie formacje wojskowe walczące podczas I wojny światowej. Uczeń rozumie: – pojęcia: hiperinflacja, reformy Grabskiego, reforma walutowa, złoty polski, Bank Polski, reforma rolna. Uczeń potrafi: – przedstawić podstawowe założenia reform Władysława Grabskiego.	Uczeń zna: – daty: 1919, 1932, – strukturę systemu edukacji po reformie Jędrzejewiczowskiej. Uczeń rozumie: – pojęcia: reforma Jędrzejewiczowska, emisja, parcelacja. Uczeń potrafi: – omówić okoliczności utworzenia Wojska Polskiego, – omówić funkcjonowanie systemu edukacji w pierwszych latach istnienia Rzeczypospolitej i po 1932 r.	Uczeń zna: – postać: Franciszka Ksawerego Fiericha. Uczeń potrafi: – opisać sytuację prawną państwa polskiego w pierwszych latach niepodległości, – przedstawić dokonania komisji zajmującej się ujednoczeniem prawa.	Uczeń potrafi: – ocenić podstawowe założenia reform Władysława Grabskiego, – ocenić skutki reform przeprowadzonych przez Władysława Grabskiego.
Pod rządami sanacji				
Uczeń zna: – daty: 12–14 V 1926, 1926–1939, 1935, – postać: Ignacego Mościckiego, – przyczyny niezadowolenia ludności z sytuacji panującej w państwie polskim, – główne założenia ustrojowe Rzeczypospolitej w myśl Konstytucji kwietniowej. Uczeń rozumie:	Uczeń zna: – postać: Józefa Becka, – obozy polityczne walczące o władzę po śmierci Józefa Piłsudskiego. Uczeń rozumie: – pojęcie: Pierwszy Marszałek Polski. Uczeń potrafi: – omówić przyczyny, przebieg i skutki zamachu majowego,	Uczeń zna: – daty: VIII 1926, 1928, 1929, 1930, – postać: Edwarda Rydza-Śmigłego, – okoliczności, które poprzedziły zamach majowy w Polsce. Uczeń rozumie: – pojęcia: nowela sierpniowa, BBWR, proces brzeski, – argumenty, które skłoniły Piłsudskiego do przeprowadzenia zamachu majowego.	Uczeń zna: – bilans ofiar starć podczas walk między stroną rządową a oddziałami wiernymi Piłsudskiemu. Uczeń rozumie: – przyczyny uchwalenia noweli sierpniowej oraz utworzenia Bezpartyjnego Bloku Współpracy z Rządem (BBWR). Uczeń potrafi:	Uczeń potrafi: – ocenić system autorytarny w Polsce, – ocenić postać Marszałka Józefa Piłsudskiego i jego dokonania.

– pojęcia: sejmokracja, zamach majowy, autorytaryzm, sanacja, Konstytucja kwietniowa.	– wymienić grupy popierające zamach majowy i sprzeciwiające się mu.	Uczeń potrafi: – opisać sytuację panującą w państwie polskim do 1925 r., – opisać stosunek rządów sanacji do opozycji, – opisać ustrój Rzeczypospolitej na podstawie Konstytucji kwietniowej.	– scharakteryzować ustrój autorytarny, – porównać autorytarny sposób rządzenia z demokratycznym i totalitarnym, – opisać rządy sanacji, – opisać sytuację w obozie sanacji po śmierci Józefa Piłsudskiego.	
Polityka zagraniczna II Rzeczypospolitej				
Uczeń zna: – sąsiadów II Rzeczypospolitej, – postanowienia układów w Rapallo i Locarno, – postanowienia paktu o nieagresji z ZSRR. Uczeń rozumie: – pojęcia: układ w Rapallo, układ w Locarno, pakt o nieagresji z ZSRR, deklaracja o nieagresji, polityka równowagi. Uczeń potrafi: – wskazać na mapie II Rzeczypospolitą i jej sąsiadów.	Uczeń zna: – daty: 1921, 1922, 1925, 1932, 1934. Uczeń rozumie: – pojęcie: wojna celna, – z czego wynikało niekorzystne położenie geopolityczne państwa polskiego w okresie międzywojennym. Uczeń potrafi: – wyjaśnić przyczyny wybuchu wojny celnej z Niemcami, – wyjaśnić, w jakim celu obóz sanacji prowadził politykę równowagi.	Uczeń zna: – daty: III 1938, 2 X 1938. Uczeń rozumie: – jaki wpływ na międzynarodową pozycję Polski miały układy w Rapallo i Locarno, – z czego wynikała pozorna poprawa położenia międzynarodowego Polski po dojściu Hitlera do władzy w Niemczech. Uczeń potrafi: – przedstawić okoliczności podpisania układów w Rapallo i Locarno, – opisać przebieg i wymienić skutki wojny celnej z Niemcami.	Uczeń rozumie: – z czego wynikała niechęć Piłsudskiego do zbiorowych układów bezpieczeństwa. Uczeń potrafi: – omówić stosunki dyplomatyczne Polski z sąsiadami oraz z Francją, – opisać politykę zagraniczną obozu sanacji, – podać przykłady łamania postanowień traktatu wersalskiego przez Niemcy i wyjaśnić ich wpływ na polską politykę.	Uczeń potrafi: – dostrzec związek między agresywną polityką Hitlera a realizacją celów dyplomacji polskiej, – ocenić politykę prowadzoną przez II Rzeczypospolitą w 1938 r.
Problemy gospodarcze i narodowościowe				
Uczeń zna: – postać: Eugeniusza Kwiatkowskiego,	Uczeń zna: – datę: 1922.	Uczeń zna: – daty: 1926, 1926–1933, 1926–1929, 1929–1935, 1936.	Uczeń zna: – najważniejsze zakłady zlokalizowane w obrębie	Uczeń potrafi: – dostrzec wpływ istnienia portu w Gdyni i magistrali

– główne mniejszości narodowe zamieszkujące II Rzeczpospolitą oraz ich liczebność. Uczeń rozumie: – pojęcia: magistrala węglowa, Centralny Okręg Przemysłowy (COP). Uczeń potrafi: – wskazać na mapie Gdynię i położenie Centralnego Okręgu Przemysłowego.	Uczeń rozumie: – przyczyny trudności gospodarczych państwa polskiego. Uczeń potrafi: – wyjaśnić przyczyny podjęcia decyzji o budowie portu w Gdyni.	Uczeń rozumie: – pojęcie: Organizacja Ukraińskich Nacjonalistów (OUN). Uczeń potrafi: – opisać przebieg procesu powstawania miasta i portu, – omówić przebieg i skutki wielkiego kryzysu na ziemiach polskich, – przedstawić działalność mniejszości ukraińskiej i żydowskiej w Polsce.	Centralnego Okręgu Przemysłowego. Uczeń rozumie: – dlaczego przebieg wielkiego kryzysu był na ziemiach polskich dotkliwszy niż w innych krajach. Uczeń potrafi: – opisać sytuację gospodarczą Polski w latach 1926–1929, – wyjaśnić, jaki wpływ na gospodarkę polską miała budowa COP-u.	węglowej na sytuację gospodarczą państwa polskiego, – omówić i ocenić politykę narodowościową władz II Rzeczpospolitej z punktu widzenia mniejszości ukraińskiej i żydowskiej.
Nauka i kultura II Rzeczpospolitej				
Uczeń potrafi: – dostrzec wpływ radia na życie mieszkańców Polski międzywojennej, – przedstawić stosunek mieszkańców II Rzeczpospolitej do sportu.	Uczeń potrafi: – opisać rozwój kina w Polsce w okresie międzywojennym.	Uczeń zna: – daty: 1895, 1921, 1924, 1926, 1928, 1932, 1938, – postacie: Józefa Kostrzewskiego, Eugeniusza Romera, braci Lumière. Uczeń rozumie: – pojęcie: szkoła lwowsko-warszawska. Uczeń potrafi: – przedstawić dokonania wybitnych polskich naukowców.	Uczeń zna: – przedstawicieli polskiej literatury, sztuki, polskich aktorów i sportowców okresu międzywojennego. Uczeń rozumie: – pojęcie: Instytut Radowy. Uczeń potrafi: – omówić działalność szkoły lwowsko-warszawskiej, – omówić dokonania polskich twórców sztuki okresu międzywojennego, – omówić dokonania polskich sportowców w okresie międzywojennym.	Uczeń potrafi: – omówić osiągnięcia polskiej literatury okresu międzywojennego.

Japońska ekspansja				
Uczeń rozumie: – pojęcie: okres Meiji. Uczeń potrafi: – wskazać na mapie terytoria opanowane przez Japonię i od niej uzależnione.	Uczeń zna: – cel polityki zagranicznej Japonii na przełomie XIX i XX w. Uczeń potrafi: – wskazać korzyści odniesione przez Japonię w wyniku wojen, w których uczestniczyło to państwo, – wymienić przyczyny ekspansji Japonii w latach 30. XX w.	Uczeń zna: – daty: 1894–1895, 1904–1905, 1911, 1924, 1931, 1932, 1933, 1937. Uczeń rozumie: – pojęcia: izolacja, traktaty nierównoprawne, samuraj, militarizm, – związek między zawarciem traktatów nierównoprawnych a początkiem reform w Japonii. Uczeń potrafi: – omówić reformy przeprowadzone przez władze Japonii w okresie Meiji, – omówić politykę zagraniczną Japonii na przełomie XIX i XX w.	Uczeń zna: – postać: Czang Kaj-szeka. Uczeń rozumie: – pojęcia: Republika Chińska, Mandżukuo, masakra nankińska. Uczeń potrafi: – opisać sytuację Japonii do połowy XIX w., – omówić sytuację panującą w Chinach w XIX w., – dostrzec podobieństwa i różnice w położeniu Chin i Japonii w XIX w., – wyjaśnić, jaki wpływ na sytuację Chin miał sprzeciw władz wobec reform państwa, – omówić japońską agresję w Chinach w latach 30. XX w.	Uczeń potrafi: – przedstawić okoliczności wybuchu rewolucji w 1911 r., – omówić sytuację panującą w Chinach po 1911 r., – ocenić politykę Japonii prowadzoną w latach 30. XX w.
Włochy i Hiszpania				
Uczeń zna: – daty: 1922, 1936–1939, – postacie: Benito Mussoliniego, generała Francisca Franco. Uczeń rozumie: – pojęcia: faszyzm, marsz na Rzym, <i>duce</i>, ustrój totalitarny (totalitaryzm), wojna domowa,	Uczeń rozumie: – co oznacza stwierdzenie „okaleczone zwycięstwo”, – przyczyny sukcesu Mussoliniego. Uczeń potrafi: – wyjaśnić, z czego wynikało poparcie dla faszyzmu w Europie.	Uczeń zna: – daty: 1896, 1919, 1935–1936, 1937, – grupy wchodzące w skład zwalczających się obozów w czasie wojny domowej w Hiszpanii. Uczeń rozumie: – pojęcie: konkordat. Uczeń potrafi:	Uczeń rozumie: – przyczyny włoskiej ekspansji w Afryce, – znaczenie wojny domowej w Hiszpanii jako wstępu do II wojny światowej. Uczeń potrafi: – opisać politykę Włoch przed wybuchem I wojny światowej i w jej trakcie,	Uczeń potrafi: – wskazać cele udziału w hiszpańskiej wojnie domowej wojsk Trzeciej Rzeszy i faszystowskich Włoch oraz cele udziału ZSRR, – opisać reakcję demokracji europejskich na wojnę domową w Hiszpanii.

– zagrożenia, jakie niósł ze sobą faszyzm. Uczeń potrafi: – wskazać na mapie kolonie włoskie oraz zasięg Włoskiej Afryki Wschodniej.		– omówić sytuację panującą we Włoszech po I wojnie światowej, – przedstawić okoliczności przejścia władzy we Włoszech przez faszystów, – omówić przyczyny wybuchu, przebieg i skutki wojny domowej w Hiszpanii, – przedstawić okoliczności wybuchu wojny w Hiszpanii.	– scharakteryzować funkcjonowanie systemu totalitarnego na przykładzie Włoch, – omówić przebieg wojny włosko-etiopskiej, – opisać reakcję Europy na politykę zagraniczną Włoch.	
Marsz ku wojnie				
Uczeń zna: – daty: 1935–1939, 1937, III 1938, IX 1938, 23 VIII 1939, 25 VIII 1939, – postacie: Joachima von Ribbentropa, Wiaczesława Mołotowa, – państwa będące sojusznikami Trzeciej Rzeszy, – żądania Hitlera wobec Polski, – postanowienia paktu Ribbentrop–Mołotow. Uczeń rozumie: – pojęcia: <i>Anschluss</i>, układ monachijski, pakt Ribbentrop–Mołotow. Uczeń potrafi: – przedstawić cele polityki Hitlera,	Uczeń zna: – decyzję układu monachijskiego. Uczeń rozumie: – przyczyny prowadzenia przez państwa zachodnie polityki ustępstw. Uczeń potrafi: – wskazać na mapie okręg sudecki, – przedstawić reakcję państw zachodnich na agresję Hitlera wobec Czechosłowacji.	Uczeń zna: – daty: 1935, 1936, X 1938, III 1939, IV 1939, – postać: Neville'a Chamberlaina. Uczeń rozumie: – pojęcia: remilitaryzacja Nadrenii, oś Berlin–Rzym—Tokio. Uczeń potrafi: – omówić kroki podejmowane przez władze Trzeciej Rzeszy w celu zniesienia „dyktatu” wersalskiego, – przedstawić okoliczności, w jakich doszło do <i>Anschlussu</i> Austrii, – omówić okoliczności rozpadu Czechosłowacji.	Uczeń rozumie: – pojęcia: pakt antykominternowski, Wehrmacht, – związek między podpisaniem paktu o nieagresji między Trzecią Rzeszą i ZSRR a wybuchem II wojny światowej. Uczeń potrafi: – wymienić etapy formowania się państw osi, – wyjaśnić okoliczności konfliktu między Trzecią Rzeszą a Czechosłowacją o okręg sudecki, – omówić relacje między Polską a Niemcami w pierwszych miesiącach 1939 r.	Uczeń potrafi: – ocenić stanowisko rządu polskiego wobec żądań Hitlera.

– wymienić państwa uczestniczące w konferencji w Monachium, – wskazać na mapie terytoria opanowane przez Trzecią Rzeszę.				

Dostosowywanie wymagań edukacyjnych do specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów

Uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych obowiązują wymagania i kryteria ocen określone w wymaganiach edukacyjnych dla wszystkich uczniów, z pewnymi wyjątkami wynikającymi z posiadanej niepełnosprawności lub deficytów i uwzględniającymi zalecenia zawarte w opiniach i/lub orzeczeniach, tj.:

	formy dostosowania wymagań edukacyjnych:	warunki sprawdzania wiedzy i umiejętności:
uczeń słabosłyszący	• dostosowanie wymagań do możliwości ucznia;	• nauczyciel mówi zwrócony twarzą do ucznia; • redukcja hałasu, spokojne tempo mowy; • nieocenianie błędów wynikających z niedosłuchu.
uczeń słabowidzący	• ograniczenie zadań opartych na pomocach wizualnych; • powiększenie czcionki, przejrzysty wydruk; • dostosowanie wymagań do możliwości ucznia;	• powiększona czcionka, przejrzysty druk; • materiały cyfrowe, wysoki kontrast; • ograniczenie liczby detali w grafice; • wydłużenie czasu;
uczeń ze spektrum Autyzmu	• krótkie i jednoznaczne polecenia, unikanie metafor; • sprawdzanie zrozumienia poleceń, parafraza; • praca z materiałem wizualnym (obrazki, schematy); • unikanie zadań wymagających rywalizacji; • dostosowanie wymagań do możliwości ucznia;	• wydłużenie czasu pracy; • dzielenie zadań na etapy; • ograniczenie bodźców; • możliwość wyboru formy odpowiedzi: ustna/pisemna;
uczeń z orzeczeniem o potrzebie nauczania indywidualnego lub z opinią o zindywidualizowanej ścieżce kształcenia	• dostosowanie wymagań do możliwości ucznia;	• ocenianie przede wszystkim przekazu i zrozumienia treści; • możliwość odpowiedzi ustnej, dialogowej; • wydłużony czas na wykonanie zadań;

uczeń ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się:		
uczeń z dysgrafią	dostosowanie wymagań do możliwości ucznia;	wydłużenie czasu pisania; ocena treści, nie estetyki pisma; możliwość pisania na komputerze; odpowiedź ustna zamiast pisemnej.
uczeń z dysortografią	dostosowanie wymagań do możliwości ucznia; korzystanie ze słownika, kart wzorów;	nieobniżanie ocen za błędy ortograficzne w języku obcym; zadania wyboru zamiast luk; ocenianie komunikatywności.
uczeń z dysleksją	dostosowanie wymagań do możliwości ucznia; większa czcionka, czytelny układ strony; mniej nowych słówek, częste powtórki;	wydłużenie czasu czytania; ocena treści zamiast techniki czytania; możliwość głośnego odczytania polecenia.
uczeń z dyskalkulią	dostosowanie wymagań do możliwości ucznia;	wydłużenie czasu pracy;
uczeń-cudzoziemiec i uczeń z trudnościami adaptacyjnymi związanymi z wcześniejszym kształceniem za granicą	uproszczenie języka poleceń, unikanie idiomów; wsparcie wizualne: obrazki, przykłady, słowniki obrazkowe; ograniczenie liczby nowych słów; dostosowanie wymagań do możliwości ucznia;	wydłużenie czasu pracy; dopuszczenie odpowiedzi ustnych zamiast pisemnych; weryfikacja zrozumienia poleceń pytaniami pomocniczymi; ocenianie rozumienia, nie poprawności językowej.
uczeń z afazją	dostosowanie wymagań do możliwości ucznia; wsparcie wizualne: obrazki, przykłady, słowniki obrazkowe; unikanie trudnych abstrakcyjnych pojęć;	wydłużenie czasu odpowiedzi; możliwość odpowiedzi nie na forum klasy; błędy artykulacyjne nie wpływają na ocenę; w razie trudności rezygnacja z odpowiedzi ustnych na rzecz pisemnych; dzielenie materiału na mniejsze części;
uczeń z zaburzeniami komunikacji językowej	dostosowanie wymagań do możliwości ucznia; mniej nowych słówek i struktur; częste powtórzenia i odwołania do życia codziennego; stosowanie stałych, powtarzalnych reguł i zasad – ten sam schemat zadań, testu, kartkówki;	wydłużenie czasu odpowiedzi; proste polecenia, oparte na przykładach; pytania pomocnicze i naprowadzające.
uczeń z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim	dostosowanie wymagań do możliwości ucznia; proste i krótkie polecenia w testach; ograniczenie liczby zadań, bez skomplikowanych struktur; unikanie abstrakcyjnych konstrukcji językowych.	wydłużenie czasu odpowiedzi; proste polecenia, oparte na przykładach; pytania pomocnicze i naprowadzające.

	• częste powtórzenia i odwołania do życia codziennego;	
uczeń z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną innymi przyczynami niż mózgowie porażenie dziecięce	• dostosowanie wymagań do możliwości ucznia;	• wydłużenie czasu pracy; • dopuszczenie odpowiedzi ustnych zamiast pisemnych; • weryfikacja zrozumienia poleceń pytaniami pomocniczymi;
uczeń z niepełnosprawnościami sprzężonymi	zalecenia zawarte w Indywidualnym Programie Edukacyjno-Terapeutycznym	
uczeń z niedostosowaniem społecznym lub zagrożony niedostosowaniem społecznym	• dostosowanie wymagań do możliwości ucznia;	• wydłużenie czasu odpowiedzi; • proste polecenia, oparte na przykładach; • pytania pomocnicze i naprowadzające; • ograniczenie bodźców;
uczeń z zaburzeniami komunikacji językowej i mutyzmem wybiórczym	• dostosowanie wymagań do możliwości ucznia;	• wydłużenie czasu odpowiedzi; • proste polecenia, oparte na przykładach; • pytania pomocnicze i naprowadzające; • ograniczenie bodźców;

Opracowanie:
zespół nauczycieli historii w składzie
Ariana Milecka-Szyska
Piotr Napierała